

Szűkelethadás okozta tünetek virágzó rózsán

A rózsá betegségei

A RÓZSA AZ EMBEREK EGYIK LEGKEDVELTEBB VIRÁGA, DE SAJNOS NEMCSAK MI SZERETJÜK, HANEM NAGYON SOK KÁROSÍTÓ IS. MÁRK GERGELY HÍRES RÓZSANEMESÍTŐ 1959-BEN MEGJELENT A RÓZSA CÍMŰ KÖNYVÉBEN A FELESÉGE A RÓZSAKÁRTEVŐK ÉS BETEGSÉGEK CÍMŰ RÉSZBEN KÖZEL 40 RÓZSAKÁROSÍTÓRÓL ÍRT TÖBB MINT 10 OLDALON.

DR. MIKULÁS JÓZSEF

A Kerti Kalendárium olvasói bizonyára nagyon sok rózsakárosítóval találkoztak már. Most csak a rózsá betegségeiről szeretnék egy ismertetőt közreadni, amelyek napjainkban nagyobb jelentőséggel bírnak.

Rózsá mozaik vírus

A rózsá mozaik vírus igen gyakran előfordul, sokféle tünetet okoz. Például a leveleken jellegzetes, sárgás cikcakkos foltok jelennek meg, de a levelek torzulhatnak is, a főerek csavarodhatnak. Hatására a növények

legyengülnek, halvány kis virágokat fejlesztenek. A kórokozót általában a levéltetvek terjesztik, de megszéssel, szaporítással (maggal és oltással) és pollennel is átvihető. Nem gyógyítható betegség. Amelyik növény már megfertőződött, az már egész életében beteg marad.

Csak megelőzéssel lehet ellene védekezni, vagy is vírusmentes növényt kell vásárolni és ültetni. A levéltetvek ellen védekezni kell. A vírusos rózsátövet célszerű eltávolítani, nehogy a másik növény is megkapja ezt a betegséget.

Nagyon gyakori és könnyen terjed a mozaikvírus-fertőzés

Rózsa diplokarponos levélfoltossága

A leveleken megjelenő kör alakú feketésbarna, csipkézett szegélyű foltokat a *Diplocarpon rosae* gomba okozza. A betegséget népiesen csillagpenésznek is nevezik. Tavasztól ősziig gyakran láthatók a változó méretű (1-10 mm) kerek fekete foltok a leveleken és hajtásokon. A legnagyobb kárt a leveleken okozza, mert azok a fertőzés következtében elsárgulnak, lehullanak. Az idő előtt lombjukat

A diplokarponos betegség erős lombhullással és a rózsátó legyengülésével jár

vesztett rózsák igyekeznek a lombjukat regenerálni, ennek következtében azonban legyengülnek. Nedves, párás körülmények kedveznek a gomba terjedésének.

Az öntözés idejét és módját helyesen kell megválasztani. A lehullott beteg leveleket össze kell gyűjteni és megsemmisíteni. A fertőzött hajtásokat távolítsuk el. Ősszel a lombhullás után és tavasszal a vegetáció előtt réztartalmú vagy rézpótló szerrel ajánlott permetezni. Valamennyi levélfoltosság ellen engedélyezett készítménnyel eredményesen lehet ellene védekezni.

Rózsalisztharmat

A tünetek először a fiatal leveleken jelennek meg. A levelek torzulnak, majd felületüket lisztszerűen bevonja a lisztharmatgomba (*Sphaerotheca pannosa* var. *Rosae*) micéliumszövedéke. A fertőzött levelek besodródznak, később a lisztszerű bevonat szürkés-vörösre válik. A fertőzés a rügyekből, a bennük lévő fekete termőtestekből indul ki. A gombára kedvező feltételek: párás meleg időjárás, túlszűfolt növényállomány, túlzott nitrogéntrágyázás. Hideg talaj esetén erős fertőzéssel számolhatunk.

A lemezett vesszőket gyűjtsük össze a beteg lehullott lombozattal együtt és semmisítsük meg. Rózsalisztharmat ellen is hatékonyak a kén-tartalmú permetezőszerek. Rügypattanás előtt tavasszal lemosásszerűen kell permetezni, lombfakadás után célszerű tapadásfokozó készítményt keverni a permetlébe. Körülményektől függően néhány permetezéssel (kéthetenként) megvédehetjük rózsánkat a lisztharmattól.

A rózsalisztharmat kialakulását elősegíti a túlzott nitrogéntrágyázás vagy a hideg talaj

Rózsarozsda

Kezdetben a levél színén sárgászöld foltok jelennek meg, közepükön fekete pontszerű termőtestek figyelhetők meg. A hajtásokon enyhe deformáció látható. Ezután a levél fonákán jelennek meg a foltok. A beteg levelek deformálódnak, elszáradnak, majd lehullanak. A rózsatövek felkopaszodnak, évről évre gyengülnek, majd kipusztulnak. A rózsarozsda a bimbót is megtámadhatja, olyankor nem a bimbó, hanem a rozsdá „virágzik ki”.

Rózsarozsda-fertőzés miatt a rózsabimbó nem nyílik ki

A rózsarozsda kórokozója egygazdás gomba

A rózsarozsda kórokozója (*Phragmidium mucronatum*) egygazdás gomba. Elsődleges fertőzési forrás a lehullott levél, de a gomba a virágbimbót és a hajtást is fertőzi, azokban is áttelel, ezért a fertőzött bimbót és hajtást is le kell vágni, összegyűjteni, és megsemmisíteni. Fás részekben is áttelelhet a gomba, ezért a károsodott hajtásokat metszünk le. Szellős lombzat ki-

A levél fonákán kiemelkedő fekete pontok alakulnak ki a rózsarozsdától

alakítása fontos a megelőzés érdekében. Rügyfakadás előtt kéntartalmú permetezőszerekkel, vegetációban rézpótló készítményekkel permetezzünk.

Szürkerothadás

Hűvös, nedves időjárás esetén, vagy szellőztetlen körülmények között gyakori a szürkerothadás vagy botritiszes betegség (*Botrytis cinerea*). Vesszőkön a metszési hely körül a metszési felületről kiindulva fertőz. A beteg rész először bordó, majd fakóbarna lesz. A kórokozó nemcsak a leveleket, hajtásokat károsítja, hanem bimbóelhalást is okozhat – a bimbó nem nyílik ki, zárva marad és megbarnul. Vizenyős, párás körülmények között a virágszirmokon 1-3 mm nagyságú, általában kör alakú foltokat is okozhat a gomba.

Nedves, párás körülmények és az alacsony hőmérséklet elősegíti a kórokozó fertőzését, továbbá a nem megfelelő tápanyagellátás (túlzott trágyázás) is kedvez a fertőzésnek.

Kerülni kell a késő esti és az esőztető öntözést. A rózsza körül ne legyenek gyomnövények. A beteg részeket távolítsuk el.

Rózsa koniotíriumos vesszőfoltossága

A vessző kérgén elszórtan sötét szegélyű, ovális foltok jelennek meg, amelyek idővel kiemelkednek a felszínről. Ez a gombás betegség csak a rózsza fás részéin fordul elő, a leveleket nem fertőzi.

Botritiszes bimbóhervadás

A kórokozó (*Coniothyrium cystotricha*) sebparazita, sebéseken keresztül hatol a növénybe. A fertőzés a metszési sebtől indul ki, a metszőolló szakszerűtlen használata utat nyíthat a gomba megtelepedésének.

Koniotíriumos vesszőfoltosság csak a fás részeken alakul ki

Éles, nem roncsoló metszőollót használjunk, így a sebek kisebb felületűek lesznek, hamarabb begyógyulnak. A beteg vesszőket a fertőzés alatt 5-10 cm-rel vágjuk le és semmisítsük meg.

A koniotíriumos vesszőfoltosság gyakran a metszési helynél fertőz

Ha rózsáinkat szemmel tartjuk, mindent megtecsünk, hogy jól érezzék magukat, és időben észrevesszük ha valami „gondjuk van”, megóvjuk a betegségetől és kártevőktől, akkor az egészséges viráguk sok örömmel ajándékoz meg bennünket.

A rózsza gombás betegségei ellen használható készítmények

Szer neve (hatóanyag)	Károsító	Dózis ml vagy g/10 liter víz	Forgalmazási kategória
Amistar (azoxistrobin)	lisztharmat, rozsdá, szürkepenész	7-10	III.
Amistar Top (azoxistrobin, difenokonazol)	lisztharmat, rozsdá, szürkepenész	8-10	II.
Astra Rézoxiklorid (réz-oxiklorid)	gombabetegségek (kivéve lisztharmat), levélfertőzések, rozsdá, vesszőbetegségek	20-30	III.
Badge SC (réz-hidroxid, réz-oxiklorid)	baktériumos és gombás eredetű ágelhalás, rozsdá	28-50	II. és III.
Champion 2 FL (réz-hidroxid)	gombabetegségek (kivéve lisztharmat), gombás ágelhalás, rozsdabetegségek, vesszőbetegségek	30-50	III.